

Keel pole asi iseeneses

„Keeleõpe ilma aja- ja kultuuriloota on nagu nööp ilma ülikonnata,“ arutleb inglise keele õpetaja Katrin Linnap Tallinna Keeltekoolist.

Tallinna Keeltekool / MTÜ Keeltemaja, Endla tn 22, on n-ö konservatiivne koht keelte õppimiseks: kursused on pikad ning sageli jäädakse keeltekooli õppima aastateks.

Katrin Linnap selgitab, et pikk kursus sobib hästi neile, kes tahavad keele korralikult selgeks saada. „Iga uus oskus tahab settimist ja laagerdumist, nii ka keeleoskus. Kiirkursustega kipub olema „*easy come, easy go*“. Muidugi, on olukordi, kus kuupikkune intensiivkursus end õigustab – näiteks kui saate tööl teada, et kuu aja pärast sõidate Hispaaniasse komanderingusse... Pikka kursust siis ju enam läbida ei jõuaks, ent lühikegi tagab selle, et reisil saab vajaliku suhtlusega hakkama. Tõsi küll, pärast komanderingut, kui selle keelega enam ei tegeleta, hajub see vaikselt meelest.“

Nagu vaba aja klubi

Katrin võrdleb keeleõpet hea vormi saamisega spordiklubist: innuka treeninguga võib alla võtta üsna lühikese ajaga, kuid selleks, et hea vorm kehtaks, tuleb treeningud muuta elustiili osaks. Sama lugu on ka keeleõppega – ja paljud keeltekooli õpilased ongi muutnud keeletunnid oma elustiili osaks.

„Lõviosa mu õpilastest on siin käinud aastaid,“ räägib Katrin. „Keeltekool on nagu vaba aja klubi – inimesed on harjunud õppimise ja üksteisega.“

Katrini õppemetoodika üheks eripäraks on see, et inglise keel ja kultuur võetakse ette laiemalt kui pelk sõnade päheõppimine ning töö grammatikaga.

„Algkursus on nagu nööp, ent edasistel kursustel tegeleme juba ülikonnaga,“ muigab ta.

„Täiskasvanute õpe on alati laiem kui üks aine,“ on Katrin kogenud. „See on keel, kultuur, ajalugu, selle rahvuse olemus, kombed, kirjandus, arhitektuur... Keel ei ole asi iseeneses ega valge elevant, see on verbaalne väljund eri rahvaste kultuuridest, ellusuhtumistest ja maailmanägemistest.“

Ilukirjandus õppematerjalina

Eestlane ja inglane väljendavad end kohati erinevalt. Eestlane ütleb rahumeeli teise kohta, et see on rumal. Inglane aga kasutab väljendit „ta pole erakordselt tark“.

Et õpilane keele olemusest aru saaks, tuleb õpetajal tihti minna õpikust kaugemale. Katrin Linnapi armastuseks on ilukirjanduslikud tekstid – neid lugedes ja analüüsides saab paremini selgeks, miks just nii öeldakse.

„Ilukirjanduse kasutamiseks on terve rida häid põhjusi,“ räägib Katrin. „Nii saab paremini selgeks grammatika, väljenditena jäävad paremini meelde uued sõnad. Lisaks on ilukirjandus äraütlemata hea diskussioonide allikas. Seda kasutades saan ma vältida selliseid „vestlusi“, kus õpetaja räägib, õpilane aga ütleb püüdlilikult „*Yes*“ ja „*No*“. Mulle meeldib, kui grupis tekib vaidlusi, kus õpilased oma seisukohti esitavad – kõik loomulikult õpitavas keeles.“

Vahel on õpilased Katrinilt küsinud, miks peab õppima näiteks fraseologisme, idioome ja metafoore – tava suhtluses ei pruugi neid ju vaja minna. Katrin toob seepeale näiteks Terry Pratchetti raamatud, kus idioome tundmata võib pool nalja arusaamatuks jääda. „Pratchetti katkendite lugemisega saab alati palju naerda, kui lugejad hakkavad aru saama, miks täpselt on kirjanik üht või teist moodi kirjutanud. Siis tundub vahel, et meil on naljatund, mitte inglise keele tund.“

Kui algul võib ilukirjanduse kasutamine õpilased ära ehmatada – näiteks tunduvad William Somerset Maughami lühijutud või Agatha Christie krimilood algul liiga keerulised – siis mõne aja pärast muutub lugemine õppimise ihaldusväärseks osaks. Nii näiteks palusid õpilased endale ka suveks lugemisvara soovitada, et keeleoskust ka vaheajal edasi arendada.

Erinevad õpetajad, erinev metoodika

Kõik keeltekooli õpetajad valivad endale ise materjalid, mille järgi õpetada. Nii näiteks on õpetaja Janne Oengo tundides kasutusel õpikud, mis baseeruvad National Geographicu materjalidel, olles

populaarse teadusajakirjaga võrreldes siiski pisut lihtsama keelega.

„Nende järgi on põnev õppida ja õpetada,“ põhjendab Janne. „Lisaks keeleoskusele saab palju uusi teadmisi väga erinevates valdkondades, samal ajal aga saab selgeks ka inglise keel.“

Kuna erinevad õpetajad kasutavad erinevaid materjale, on õpilastel seoses sellega väga mugav võimalus õppida aasta ühe, aasta mõne teise õpetaja juhendamisel. See sobib siis, kui tuntakse, et järgmisele õppetasandile minekuks ei olda veel valmis, ent keeleõppega tahaks ikkagi edasi tegeleda.

Kõik keeltekooli tunnid toimuvad õpetatavas keeles, välja arvatud algastme grammatika, mida selgitatakse eesti keeles.

Miks peab õppima grammatikat, kui suhelda saaks ehk selletagi, küsitakse õpetajatelt aegajalt. Katrin ja Janne on mõlemad kindlad – ega ikka ei saa küll, sest suhtlemisel võivad sisse tulla piinlikud vead. Kasvõi näiteks ajavormide segiajamisel.

Grupiga Londonit avastamas

Keeltekooli rühmad käivad koos ka väljaspool seda vana armsat maja Tallinna kesklinnas. Grupi kokkuliitmiseks tehakse erinevaid matku, õpetaja Katrin aga korraldab igal aastal sissejuhatuseks ühe aeroobikatreeningu.

Ent see pole veel kõik! Katrin Linnap naasis veidi enne meie kohtumist Londoni ekskursioonilt, mille ta oma õpilastele korraldas.

„Juba sügisel hakkasid grupist kostma küsimused, et kas me kevadel ikka kusagile sõidame ka,“ meenutab Katrin.

Varem aastaid ka giiditööga tegelenud õpetaja kinnitab, et oma õpilastega rändamine on paljuski põnevam kui grupiga, kes tuleb kokku vahetult enne reisi.

„Inglismaa ajalugu ja kultuur on sedavõrd rikkad, et kui sel teemal ainult üks-kaks korda rääkida, ei jää see meelde,“ selgitab ta. „Seepärast olen oma gruppides pühendanud kevadsemestri peamiselt reisi ettevalmistamisele – rääkinud kohtadest, kuhu me läheme, nende loomisloost, minevikust ja tänapäevast. See tagab, et kohale jõudes ootab õpilasi *déjà vu* efekt – ma tean seda, olen seda kuulnud ja lugenud!

London on niigi lõpmata põnev linn, ent selleaastane reis tõi kaasa terve rea täiendavaid uudistamisväärsusi – ettevalmistus olümpiaks, Elisabeth II valitsemisaja teemantjuubel pluss veel kuninganna ametliku sünnipäeva pidustused, mida Briti alamate jaoks tähistatakse juunis. Nii nägi reisiseltskond oma silmaga ära kuningakoja liikmed, keda tavaliselt „kohtab“ vaid pildiajakirjade veergudel.

„Järgmisel aastal on meil plaanis minna ringreisile Šotimaale, ehk õnnestub kusagil saartel kuulda ka gaeli keelt, mida linnades enam ei räägita,“ unistab Katrin Linnap.

Tallinna Keeltekooli õpilaste-õpetajate põnevatest tegemistest võiks rääkida veel palju. Ent oma silm, teadagi, on kuningas. Keeltekooli uued kursused alustavad juba sügisel ning laiast valikust võib enesele sobiva õppimisvõimaluse leida iga huviline.

Anne-Mari Alver

KoolitusEkspress 9. august 2012